

Westermeier G. Leitfaden für die Försterprüfungen. (Vezérfonal az erdőőri vizsgák részére.) Berlin, Springer Gyula kiadása. 1904. X. kiadás. 8°. 532 old. 145 kép és 1 tábla. Ára 6 K.

Dominicus D. Die nothwendigen Eigenschaften guter Saegen und Werkzeuge. (Jó fűrészek és szerszámok tulajdonságai). Berlin, 1903. Seydel A. kiadása. 8°. Ára 1 márka 80 f.

Mittheilungen aus der Staatsforstverwaltung Bayerns. (Közlemények Bajorország állami erdőgazdaságából.) III. füzet, hivatalos kiadvány. München, 1903. 8°. 112 o.

Marchet Gyula: Bau und Betrieb der Rieswege. (A csuszató utak építése és üzeme.) Bécs és Leipzig, 1904. Deuticke F. kiadása. n. 8° 43 o. 21 kép, 2 tábla. Ára 2 K 40 f.

Meister Ulrik: Die Stadtwaldungen von Zürich. (Zürich város erdősegei.) II. kiadás. Zürich, 1903. n. 8°. 240 o. 22 fénynyomatu táblával és 12 szövegképpel.

Janka Gábor: Untersuchungen über die Elastizität und Festigkeit der österreichischen Bauhölzer. II. Fichte von Nordtirol, vom Wienerwalde und Erzgebirge. (Vizsgálatok az ausztriai épületfák ruganyosságáról és tartósságáról. II. Az északi tiroli, a wienerwaldi és érczhegységi luczfenyő.) Bécs, 1904. Frick V. kiadása. 4°, 313 o.

Dr. Böckh Hugó, m. k. bányatanácsos, akad. tanár. **Geológia.** Tankönyv főiskolai hallgatók számára. I. kötet, 25 nagy 8° iv, számos képpel. Selmezbánya, 1904. Joerges Á. özv. és fia. Ára 12 K.

ERDÉSZETI KISÉRLETÜGY.

Az „Erdészeti Kisérletek“ 1903. évi 3. és 4. száma. Erdészeti kísérleti állomásunk folyóiratának legutóbb megjelent számában Fekete Lajos folytatja a Vepor-hegységbeli luczfenyvesekben 10 év előtt eszközölt felvételein alapuló tanulmányait s ezuttal *a szabályos egykoru erdőkben keletkező mellékállomány meghatározásának egy módjával* ismertet meg, melynek eredményeképpen az áterdölési hozadék minimuma, vagyis az elnyomott, vagy legközelebbbről biztos elnyomatás elé néző fák fatömege jelentkezik. Helyünk nem engedi meg, hogy magát az eljárást itt leírjuk, ellenben annak elsőrendű luczfenyvesekre vonatkozó eredményét az alábbi táblázatban közöljük.

A veporhegységi elsőrendű luczfenyvesek fatermési táblája az elnyomás által a mellékállományba jutó törzsek és fatömeg kimutatásával egy hektáron a következő:

Főállomány				Mellékállomány				Az áterdölési hozadék minimuma		
kora	törzsszáma	átl. mellm. átm.	tömörfa-tömeg	törzsszáma	a főállomány törzsszáma-hoz képest	átlagos átmérő	átlagos köbtart.	a főállomány korában	tömörfa	a főállomány-hoz képest
év	db	cm	m ³	db	%	cm	m ³	év	m ³	%
20	3675	8·3	80	1195	32·5	6·0	0·000	25	0	0
30	2480	13·2	227	835	33·7	9·8	0·042	35	35	11·4
40	1645	17·9	390	633	38·5	13·5	0·116	45	73	15·1
50	1012	24·2	580	279	27·5	17·3	0·246	55	69	10·2
60	733	29·6	732	133	18·2	20·0	0·378	65	50	6·4
70	600	33·7	842	63	15·0	22·2	0·512	75	32	3·6
80	537	36·4	932	37	6·9	22·2	0·512	85	19	2·0
90	500	38·5	1012	20	4·0	22·5	0·533	95	11	1·1
100	480	39·9	1082							

A következő cikkben *Vadas* Jenő foglalkozik röviden az *ákácz fájának anatómiai szerkezetével*.

Vollnhofer Pál a Selmezbánya környékén 1902-ben eszközölt rovarügyi megfigyelésekről számol be, *Czillinger* János pedig a lipótvári erdőőri szakiskola erdejében erdei fenyőállományokban megindított gyéritési kísérleteket írja le. *Szalmáry* Ferencz a görgény-szt-imrei külső erdészeti kísérleti állomás 1902. évi munkásságáról számol be, befejezésül pedig *Teodorovics* Ferencz a Királyhalma körül végzett csemetekerti és erdőültetési munkálatok 1902. évi átlagadatait közli.

A luczfenyőtoboz és a luczmag súlyának a csemeték térfogatára való befolyásáról. *Friedrich* József, a mariabrunni erdészeti kísérleti intézetnek jelenlegi vezetője a czimben jelzett kérdés megoldásával évek sora óta alaposan foglalkozván, ez irányú kísérleteit a „*Centralblatt für das gesammte Forstwesen*“ című folyóiratban részletesen ismertette; ezen kísérletek eredményei közérdekkel és gyakorlati fontossággal bírván, azokból kivonatban közöljük a következőket.

Friedrich vizsgálatait három csoportba foglalta. Az I. csoportban a toboznak nagyságát és súlyát, a II. csoportban a tobozban levő magvak kihullásának sorrendjét, végül a III. csoportban a tobozból kihullott magvaknak nagyságát és súlyát vizsgálta meg.

Vizsgálatainak eredményeit egyenként és egészben összehasonlította a magnak minőségével, illetve az ezen magból tenyésztett csemetéknek térfogataival.

ad I. Ezen vizsgálati sorozat utján kiderült, hogy a nagy tobozok magja sokkal előbb csirázik, mint a kis tobozokból kipergett mag és a nagy tobozok magjából tenyésztett egyéves csemeték sokkal hosszabak voltak, mint azon csemeték, melyek a kis tobozok magvaiból keltek ki.

Ugyanazon magfáról gyűjtött tobozok nagyságra és súlyra nézve igen különböznek. Ugyanazon tobozban a magnak minősége is változó. Ugyanazon magfán a toboznak súlyával karöltve apad vagy emelkedik a magnak sulya. Különösen szembeszökő a mag sulyának apadása oly tobozoknál, melyeknek sulya a leg-sulyosabb tobozok sulyának felét sem üti meg.

A magnak sulya ugyanazon tobozban is változik.

1894/95. év telén Ausztriának több vidékén egy-egy luczfenyőről az összes tobozok egybegyűjtetvén, suly szerint osztályoztattak oly formán, hogy a 15—20 gr. sulyu tobozok *a*-val, 20—25 gr. sulyu tobozok *b*-vel, 20—30 gr. sulyu tobozok *c*-vel, 30—35 gr. sulyu tobozok *d*-vel, 35—40 gr. sulyu tobozok *e*-vel, 40—45 gr. sulyu tobozok *f*-fel jelöltettek.

Az így gyűjtött tobozoknak magját 1895. év tavaszán a maria-brunni kísérleti kertben hornyokba vetették, a csemetéket pedig 1896. és azután 1898. év tavaszán, utóbbi alkalommal 50 cm. négyzethálóban, ismét átiskolázták.

A kísérleti eredmények egybehangzóan igazolták, hogy a sulyosabb tobozok magjából tenyésztett egy éves csemeték jóval hosszabak, mint azon csemeték, melyeknek magja a könnyű tobozokból származott. A csemeték hosszúságában mutatkozó különbségek a termőhelyek különfélesége szerint 7°/_o tól egészen 40°/_o-ig váltakoztak.

Ugyanazon magfáról gyűjtött legsulyosabb tobozok a leg-sulyosabb magvakat és ezen magvak a legjobb minőségű csemetéket

szolgáltatják. A viszonylagosan könnyű tobozokat magpergetés céljából gyűjteni sem kellene.

A toboz nedvtartalmának apadása következtében nyilnak fel a tobozpikkelyek. Ennélfogva igen száraz időjárásnál és erős, szárító szeleknél még a téli hónapok alatt már az erdőben a tobozokból kihullhat a magnak jelentékeny része; a mit csakis a tobozoknak korai gyűjtése által lehet megakadályozni.

ad II. Az ide vonatkozó vizsgálatok eredményei igazolják, hogy a *tobozokból legelőször a legsilányabb minőségű magvak szoktak kihullani.*

ad III. Akár egy, akár több magfáról gyűjtjük a luczfenyőmagot, a nagyobb és sulyosabb magvakból nagyobb térfogatu és sulyosabb csemeték tenyészthetők.

Egyébiránt a vetésnek sűrűsége is nagy befolyást gyakorol a csemetéknek sulyára és térfogatára. Ezen befolyás mértékének számszerű megállapíthatása céljából kísérletképen négy darab 26 cm. széles, 36 cm. hosszú és 12 cm. mély, agyagból készített rekeszbe a magot következő módon vetették el:

Három tenyészrekeszbe 5-féle minőségű mag jutott. Az egyes minőségű magvakat 4 horonyba vetették el oly formán, hogy minden horonyba 14 mag jutván, az egyes szemek egymástól mintegy 2 cm. távolságra lettek elhelyezve.

A negyedik tenyészrekeszbe négyféle minőségű (1., 2., 3., 4.) magot vetettek el oly módon, hogy egyik szem a másikat érte. Ezen sűrű vetésnek következménye az lett, hogy a 4-ik tenyészrekesznek összes csemetéi felényivel kisebb térfogattal bírtak, az 1., 2. és 3. számú rekeszekben felnevelt csemetékhez viszonyítva.

Az okszerű állabnevelést nemcsak a hasznothajtó áterdőléseknél, hanem már *a vetőmag beszerzésénél és elvetésénél kell megkezdeni.*

Sz.

